

T.C. TİCARET BAKANLIĞI

TEMİZLİK MADDELERİ SEKTÖRÜ

●●● SEKTÖR RAPORLARI

İhracat Genel Müdürlüğü
Kimya Ürünleri ve Özel İhracat Daire Başkanlığı

TEMİZLİK MADDELERİ SEKTÖRÜ

Temizlik ürünleri sanayii, Standart Uluslararası Ticari Sınıflandırmaya (SITC) göre 55. bölümde, Armonize Sisteme göre ise 34. fasılda tanımlanmaktadır. Buna göre; sektör kapsamında; sabunlar, yıkama ve temizleme müstahzarları, yağlama müstahzarları, pas önleyiciler, suni mumlar ve müstahzar mumlar, ayakkabı, mobilya, döşeme gibi eşyaları temizleyen boya, cila, pasta gibi ürünler yer almaktadır.

HS No: 34.01, 34.02, 34.03, 34.04, 34.05, 34.06, 34.07

DÜNYA TEMİZLİK ÜRÜNLERİ SEKTÖRÜ

Temizlik maddeleri sektörünün üretmekte olduğu ürünler, günlük yaşamımızın zorunlu tüketim maddeleri sınıfına girmekte olup hayatımızda önemli bir yer almaktadır. Sabun, ana maddesi bitkisel ve/veya hayvansal yağların veya yağ asitlerinin alkalilerle (NaOH, KOH vb.) reaksiyonu sonucu üretilen ve genel anlamda insan vücudunun, canlılarla eşyaların temizlenmesinde kullanılan, ancak tekstil sanayi gibi diğer sanayi kollarında da kullanım yeri bulan ilk ve en eski temizlik ve kişisel bakım malzemesidir.

Dünya banyo ve vücut ürünleri sektöründe son yıllarda Brezilya pazarı ABD ve Batı Avrupa pazarını aşarak dünyanın en hızlı büyüyen pazarı halini almıştır. Söz konusu ürünlerin pazar büyüklüğünün büyük bir kısmını yükselen ülke pazarları oluşturmaktadır.

Kalıp sabun sektörü ise, son yıllarda Batı Avrupa ve Kuzey Amerika'da duş jelleri ve sıvı sabun kullanımının artması nedeniyle pazar kaybına uğrarken, satışlar gelişmekte olan ülkelere yönelmeye başlamıştır.

Çamaşır deterjanları sektörünün ev bakımı ürünleri içerisindeki payı % 50'den fazladır. Sektörün önde gelen üretici beş firması küresel satıştan toplamda % 50'den fazla pay almaktadır. Sabun ve temizlik ürünleri sektöründe faaliyet gösteren uluslararası firmalar, son yıllarda özellikle Latin Amerika (Şili, Brezilya gibi), ÇHC ve Hindistan gibi gelişmekte olan pazarlarda büyümeyi hedeflemişlerdir.

DÜNYA TİCARETİ

Dünyada temizlik maddelerinin toplam ithalat değeri; 2018 yılında 64,5 milyar ABD Doları iken 2019 yılında ise %3,3 oranında azalış ile 62,4 milyar ABD Doları seviyesinde gerçekleşmiştir. Dünya temizlik maddeleri ithalatında ilk sırada sabunlar, yüzey aktif organik maddeler yer almaktadır. Bu ürün grubunu yıkama, temizleme müstahzarları (sabunlar hariç) takip etmektedir.

Tablo 1. Dünya Temizlik Maddeleri İthalatı (1000 ABD \$)

GTİP	Ürün	Değer (1.000 \$)			Değişim (%)	Pay (%)
		2017 (\$)	2018 (\$)	2019 (\$)	(2018-19)	2019
3401	Sabunlar, Yüzey Aktif Organik Maddeler	29.685.536	32.082.945	31.293.615	-2,46%	50,16%
3402	Yıkama, Temizleme Müstahzarları-Sabunlar Hariç	10.628.902	11.663.637	11.355.196	-2,64%	18,20%
3403	Yağlama Müstahzarları, Pas Önleyiciler	9974289	10900317	10.239.261	-6,06%	16,41%
3404	Suni Mumlar Ve Müstahzar Mumlar	2.992.469	3.148.181	3.099.547	-1,54%	4,97%
3405	Ayakkabı, Mobilya, Döşeme Vb Temizleyen Boya, Cila, Pasta Vb	2.873.491	3.134.365	2.883.974	-7,99%	4,62%
3406	Işık Temini İçin Kullanılan Her Türlü Mumlar Vb.	2.460.164	2.553.361	2.460.934	-3,62%	3,94%
3407	Model Yapmaya Mahsus Patlar, Dişçi Mumu vb. Müstahzarlar	953.319	1.039.732	1.060.718	2,02%	1,70%
Genel Toplam		59.568.170	64.522.538	62.393.245	-3,30%	100,00%

Kaynak: International Trade Center (ITC) Trade-Map

Dünyanın en büyük sabun üretici, ihracatçı ve ithalatçıları AB üyesi ülkelerdir. Dünya temizlik maddeleri ithalatında ilk 15'te yer alan ülkeler toplam ithalatın %56'sını gerçekleştirmektedir. Tablo 2'de temizlik maddeleri sektöründe dünyanın en büyük ithalatçı ülkeleri yer almaktadır.

Tablo 2. Ülkelere Göre Dünya Temizlik Maddeleri İthalatı (1000 ABD \$)

Sıra	Ülkeler	Değer (1.000 \$)			Değişim (%)	Pay (%)
		2017	2018	2019	(2018-19)	2019
1	Çin	4.453.451	4.913.087	4.723.397	-3,86%	7,57%
2	Almanya	4.219.856	4.671.269	4.519.487	-3,25%	7,24%
3	ABD	3.432.410	3.779.027	3.814.789	0,95%	6,11%
4	Fransa	2.629.568	2.898.891	2.767.541	-4,53%	4,44%
5	İngiltere	2.493.141	2.550.177	2.590.099	1,57%	4,15%
6	Kanada	2.337.325	2.389.555	2.408.945	0,81%	3,86%
7	Hollanda	2.154.829	2.312.697	2.300.250	-0,54%	3,69%
8	Belçika	2.063.067	2.233.299	2.162.311	-3,18%	3,47%
9	İtalya	1.516.737	1.670.557	1.587.113	-4,99%	2,54%
10	Rusya	1.370.282	1.504.446	1.525.989	1,43%	2,45%
11	Polonya	1.114.028	1.413.088	1.422.686	0,68%	2,28%
12	İspanya	1.113.914	1.257.906	1.289.080	2,48%	2,07%
13	Japonya	1.087.863	1.147.302	1.137.644	-0,84%	1,82%
14	Meksika	988.043	1.037.309	985.800	-4,97%	1,58%
15	G. Kore	960.876	1.028.336	984.748	-4,24%	1,58%
19	Türkiye	881.178	901.224	848.931	-5,80%	1,36%
Liste Toplamı		32.816.568	35.708.170	35.068.810	-1,79%	56,21%
Genel Toplam		59.568.170	64.522.538	62.393.245	-3,30%	100,00%

Kaynak: International Trade Center (ITC) Trade-Map

TÜRKİYE TEMİZLİK MADDELERİ SEKTÖRÜ

Türkiye’de temizlik ürünleri sektöründe sanayileşme 1950’li yıllarda yabancı firmaların pazardan pay almak istemeleri ile başlamış, talep ağırlıklı olarak ithalat ile karşılanmış ve zamanla yerli sanayici de sektöre yatırım yapmaya başlamıştır. Sektörde yerli sanayiciler tarafından yapılan önemli yatırımlar ise 1980’lerden itibaren hız kazanmış, fabrikalar genellikle fason üretime yönelik olarak çalışmış, fakat bu dönemde az miktarda da olsa kendi ürünlerini yaratmaya da başlamışlardır. 1995’ten itibaren ise sektör gerek kendi ürünlerini ve markalarını yaratmakta gerekse yurtdışına açılmada önemli bir sürece girmiştir. Sektördeki firmalar ağırlıklı olarak küçük ölçekli olup, bunların yanı sıra büyük ölçekli, yerli ve yabancı ortaklı firmalar da faaliyette bulunmaktadır.

Ülkemiz temizlik maddeleri pazarının % 88’ini deterjan %12’sini ise sabun oluşturmaktadır. Ülkemizin sabun sektörü dünyadaki rakiplerine göre gelişmiş ve önemli yeterlilikleri olan bir sektördür. Türkiye, talebin çok üzerinde sabun üretim kapasitesine sahiptir.

Türkiye sabun sektörünün toplam üretim kapasitesi 550 bin ton, deterjan sektörünün üretim kapasitesi ise 1,3 milyon tondur. Sektörde yaklaşık 709 firma faaliyet göstermekte olup, yaklaşık 10 bin kişi istihdam edilmektedir. Toz deterjan üretiminin %90’ını 9 büyük firma gerçekleştirmektedir. Sabun sektörünün toplam kapasitesinin %72’sini 10 büyük firma gerçekleştirmekte olup, kapasite kullanım oranı % 55-60 aralığında yer almaktadır.

TÜRKİYE’DE DIŞ TİCARET

İhracat

Temizlik malzemeleri ihracatımız 2019 yılında bir önceki yıla göre %3,2 oranında artış göstererek 829,6 milyon ABD Doları olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 3. Temizlik Maddeleri İhracatımız (1000 ABD \$)

GTİP	Ürün	Değer (1.000 \$)			Değişim (%) (2018-19)	Pay (%) 2019
		2017 (\$)	2018 (\$)	2019 (\$)		
3401	Sabunlar, Yüzey Aktif Organik Maddeler	357.695	349.972	347.347	-0,75%	41,87%
3402	Yıkama, Temizleme Müstahzarları-Sabunlar Hariç	350.777	376.402	400.183	6,32%	48,24%
3403	Yağlama Müstahzarları, Pas Önleyiciler	19.622	22.929	25.352	10,57%	3,06%
3404	Suni Mumlar Ve Müstahzar Mumlar	5.462	7.360	6.901	-6,24%	0,83%
3405	Ayakkabı, Mobilya, Döşeme Vb Temizleyen Boya, Cila, Pasta Vb	39.375	39.687	41.726	5,14%	5,03%
3406	Işık Temini İçin Kullanılan Her Türü Mumlar Vb.	1.009	797	1.025	28,61%	0,12%
3407	Model Yapmaya Mahsus Patlar, Dişçi Mumu vb. Müstahzarlar	5.878	6.699	7.061	5,40%	0,85%
Genel Toplam		779.818	803.846	829.595	3,20%	100,00%

Kaynak: International Trade Center (ITC) Trade-Map

Alt sektörler itibariyle söz konusu sektörün 2019 yılı ihracatına bakıldığında, ilk sırada yer alan ürünlerin 3402 tarife pozisyonlu yıkama ve temizle müstahzarları (% 48,2 pay), 3401 tarife pozisyonlu sabunlar ve yüzey aktif organik maddeler (% 41,2 pay) ve 3405 tarife pozisyonlu ayakkabı, mobilya, döşeme vb. temizleyen boya, cila, pasta vb. ürünler (% 5 pay) olduğu görülmektedir.

Tablo 4. Ülkelere Göre Temizlik Maddeleri İhracatımız (1000 ABD \$)

Sıra	Ülkeler	Değer (1.000 \$)			Değişim (%)	Pay (%)
		2017	2018	2019	(2018-19)	2019
1	Irak	113.715	119.597	136.229	13,91%	16,42%
2	İsrail	44.037	45.035	46.227	2,65%	5,57%
3	Azerbaycan	43.646	44.182	43.848	-0,76%	5,29%
4	Rusya	37.840	37.358	40.490	8,38%	4,88%
5	Gürcistan	31.637	32.532	32.088	-1,36%	3,87%
6	İngiltere	28.357	29.114	30.491	4,73%	3,68%
7	İran	36.032	28.622	28.980	1,25%	3,49%
8	Romanya	29.709	28.432	28.562	0,46%	3,44%
9	Almanya	33.371	24.970	22.787	-8,74%	2,75%
10	Mısır	12.522	16.210	21.415	32,11%	2,58%
11	Suudi Arabistan	14.025	14.899	16.669	11,88%	2,01%
12	Libya	11.695	20.086	16.503	-17,84%	1,99%
13	Bulgaristan	20.430	16.832	16.397	-2,58%	1,98%
14	Birleşik Arap Emirlikleri	15.793	15.086	15.920	5,53%	1,92%
15	Hollanda	17.063	17.130	15.855	-7,44%	1,91%
Liste Toplamı		489.872	490.085	512.461	4,57%	61,77%
Genel Toplam		779.818	803.846	829.595	3,20%	100,00%

Kaynak: International Trade Center (ITC) Trade-Map

Sektörde başlıca pazarlar; Irak, İsrail, Azerbaycan, Rusya, Gürcistan ve İngiltere olarak sıralanmaktadır. Bahse konu sektördeki ilk 15 ihraç pazarımızın toplam sektör ihracatı içerisindeki payının 2019 yılında % 62 civarında olduğu görülmektedir.

İthalat

Temizlik malzemeleri ithalatımız 2019 yılında bir önceki yıla göre %5,8 oranında azalış göstererek 849 milyon ABD Doları seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tablo 5. Temizlik Maddeleri İthalatımız (1000 ABD \$)

GTİP	Ürün	Değer (1.000 \$)			Değişim (%)	Pay (%)
		2017 (\$)	2018 (\$)	2019 (\$)	(2018-19)	2019
3401	Sabunlar, Yüzey Aktif Organik Maddeler	106.352	101.441	93.621	-7,71%	11,03%
3402	Yıkama, Temizleme Müstahzarları-Sabunlar Hariç	511.645	506.278	498.116	-1,61%	58,68%
3403	Yağlama Müstahzarları, Pas Önleyiciler	150.740	162.667	147.734	-9,18%	17,40%
3404	Suni Mumlar Ve Müstahzar Mumlar	76.081	100.225	82.433	-17,75%	9,71%
3405	Ayakkabı, Mobilya, Döşeme Vb Temizleyen Boya, Cila, Pasta Vb	14.504	14.830	13.407	-9,60%	1,58%
3406	Işık Temini İçin Kullanılan Her Türlü Mumlar Vb.	7.072	6.693	5.536	-17,29%	0,65%
3407	Model Yapmaya Mahsus Patlar, Dişçi Mumu vb. Müstahzarlar	14.784	9.090	8.084	-11,07%	0,95%
Genel Toplam		881.178	901.224	848.931	-5,80%	100,00%

Kaynak: International Trade Center (ITC) Trade-Map

Bahse konu sektörde 2019 yılı itibariyle en çok ithal edilen ilk üç ürünün 3402 tarife pozisyonlu yıkama ve temizleme müstahzarları (pay %58,6), 3403 tarife pozisyonlu yağlama müstahzarları, pas önleyiciler (pay % 17,4) ve 3401 tarife pozisyonlu sabunlar ve yüzey aktif organik maddeler (pay % 11) olduğu görülmektedir.

Sabun üretiminde kullanılan hammaddeler (donyağı, palm, koko yağı, vb.) ile boya ve parfüm gibi katkı maddeleri büyük oranda ithalata dayanmaktadır. Sadece sabunun yapımında kullanılan kostik soda ve diğer bazı maddeler ve kısmen de olsa parfümler yerli piyasadan temin edilebilmektedir.

Tablo 6. Ülkelere Göre Temizlik Maddeleri İthalatımız (1000 ABD \$)

Sıra	Ülkeler	Değer (1.000 \$)			Değişim (%)	Pay (%)
		2017	2018	2019	(2018-19)	2019
1	Almanya	185.304	176.202	154.659	-12,23%	18,22%
2	Belçika	98.900	106.958	120.056	12,25%	14,14%
3	İtalya	80.190	85.416	70.540	-17,42%	8,31%
4	Malezya	51.330	57.929	63.850	10,22%	7,52%
5	Polonya	68.011	64.047	62.946	-1,72%	7,41%
6	Fransa	46.918	48.569	42.905	-11,66%	5,05%
7	ABD	49.703	50.634	42.585	-15,90%	5,02%
8	İngiltere	43.464	41.819	38.846	-7,11%	4,58%
9	G. Kore	30.164	44.994	34.935	-22,36%	4,12%
10	Hollanda	40.207	40.296	31.281	-22,37%	3,68%
11	Hindistan	17.259	18.800	23.214	23,48%	2,73%
12	İspanya	38.254	30.325	21.238	-29,97%	2,50%

13	Çin	17.851	18.018	19.014	5,53%	2,24%
14	Mısır	16.606	17.247	18.527	7,42%	2,18%
15	Japonya	9.723	9.149	10.982	20,03%	1,29%
Liste Toplamı		793.884	810.403	755.578	-6,77%	89,00%
Genel Toplam		881.178	901.224	848.931	-5,80%	100,00%

Kaynak: International Trade Center (ITC) Trade-Map

Sektörde başlıca ithalat yaptığımız ülkeler, Almanya, Belçika, İtalya, Malezya, Polonya ve Fransa olarak sıralanmaktadır. Bahse konu sektördeki ilk 15 ithal pazarımızın toplam sektör ithalatı içerisindeki payının 2015 yılında % 89 civarında olduğu görülmektedir.

TİM 2023 İhracat Stratejisi kapsamında temizlik ve kozmetik maddeleri ile sabun sektörü 2023 ihracat hedefi 3,3 milyar dolardır.

Söz konusu sektörler kapsamında ilgili İhracatçı Birliği Genel Sekreterlikleri İstanbul Maden ve Metaller İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği (İMMİB) ile Akdeniz İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği (AKİB), ilgili ihracatçı birlikleri ise yine İMMİB bünyesindeki İstanbul Kimyevi Maddeler ve Mamulleri İhracatçıları Birliği ile AKİB bünyesindeki Akdeniz Kimyevi Maddeler ve Mamulleri İhracatçıları Birliğidir.

KAYNAKLAR

- International Trade Center (ITC) Trade-Map (www.trademap.net)
- T.C. Ekonomi Bakanlığı
- TOBB 2012 Türkiye Kozmetik ve Temizlik rnleri Raporu
- Euromonitor Sektör Raporları (2014)
- Uluslararası Sabun, Deterjan ve Koruyucular Maddeler Birliği

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
EKONOMİ BAKANLIĞI

Adres: T.C. Ekonomi Bakanlığı
İnönü Bulvarı No:36 06510 Emek / ANKARA
Telefon: +90 312 204 75 00
www.ekonomi.gov.tr
<http://blog.ibp.gov.tr>
Çağrı Merkezi: 444 43 63